

๘

รายงานการประชุมเชิงปฏิบัติการ

โครงการวิจัยเรื่อง
ระบบและกลไกเพื่อการบริหารจัดการ
กองทุนเพื่อการพัฒนา :

ครั้งที่ 1-3

โดย

สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

มีนาคม 2544

สัญญาเลขที่ RDG4/0027/2543

รายงานการประชุมเชิงปฏิบัติการ

โครงการวิจัยเรื่อง
ระบบและกลไกเพื่อการบริหารจัดการ
กองทุนเพื่อการพัฒนา

ครั้งที่ 1-3

โดย

วันที่	28 ก.ค. 2546
เลขทะเบียน	00223
เลขเรื่องหนังสือ	13

002

สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สนับสนุนโดย สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)
ชั้น 14 อาคาร เอส เอ็ม เวิลด์
เลขที่ 979/17-21 ถนนพหลโยธิน แขวงสามเสนใน
จตุจักร กรุงเทพฯ 10400
โทร. 298-0455 โทรสาร 298-0476
Home page : <http://www.trf.or.th>
E-mail : trf-info@trf.or.th

สรุป

การประชุมเชิงปฏิบัติการ ครั้งที่ 1

วันที่ 19 กรกฎาคม 2543

เวลา 08.00-16.00 น.

สรุป
การประชุมเชิงปฏิบัติการ ครั้งที่ 1

โครงการวิจัย
ระบบและกลไกเพื่อการบริหารจัดการทุนเพื่อการพัฒนา

วันที่ 19 กรกฎาคม 2543

เวลา 08.00-16.00 น.

ณ ห้องประชุมชั้น 4 สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การประชุมเชิงปฏิบัติการ
โครงการวิจัย ระบบและกลไกเพื่อบริหารจัดการทุนเพื่อการพัฒนา
ครั้งที่ 1 วันพุธที่ 19 กรกฎาคม พ.ศ. 2543 เวลา 08.30 – 15.30 น.
ณ ห้องประชุมสถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กำหนดการ

19 กรกฎาคม 2543

08.30 – 09.15 น. ลงทะเบียน

09.15 – 09.30 น. เกริ่นนำ และชี้แจงวัตถุประสงค์

09.30 – 10.00 น. ภาพรวมของ 5 องค์การ

โดย... รศ.ดร.อมรา พงศาพิชญ์

10.00 – 10.15 น. พักร

10.15 – 12.00 น. มุมมองผู้บริหารกองทุน : โอกาสและอุปสรรคขององค์กร

- ☐ ผู้แทนสถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา
- ☐ ผู้แทนสภาคาทอลิกแห่งประเทศไทย
- ☐ ผู้แทนสำนักพัฒนาชุมชนเมือง
- ☐ ผู้แทนกองทุนสิ่งแวดล้อม
- ☐ ผู้แทนกองทุนเพื่อการลงทุนทางสังคม

อภิปราย / แลกเปลี่ยนความคิดเห็น

ดำเนินรายการโดย... ผศ.ดร.ฉวีวรรณ สายบัว

12.00 – 13.00 น. พักร และรับประทานอาหารกลางวัน

13.00 – 14.30 น. ประสานการณ์นักวิจัยในการเก็บข้อมูล และ
แนวทางการดำเนินงานในอนาคต

โดย... คณะนักวิจัย

14.30 – 14.45 น. พักร

14.45 – 15.30 น. ข้อดีและข้อเสียของรูปแบบการบริหารกองทุน

ดำเนินรายการโดย... ผศ.บัณฑิต อ่อนดำ

สรุปการประชุมเชิงปฏิบัติการ

ช่วงเช้า 09.00 – 12.00 น.

09.15 – 09.30 น. เกริ่นนำ

รองศาสตราจารย์ ดร.อมรา พงศาพิชญ์

โครงการวิจัยระบบและกลไกเพื่อบริหารจัดการทุนเพื่อการพัฒนา เป็นโครงการที่สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ให้อนุับสนุน โดยเลือกศึกษาองค์กรทุน 5 องค์กร เพื่อเจาะลึกเป็นพิเศษว่ามีคุณสมบัติอย่างไร มีวิธีการบริหารเงินกองทุน เพื่อบริหารงานพัฒนาอย่างไร ซึ่งหน่วยงานภาครัฐก็ให้ความสนใจ เพราะฉะนั้นงานนี้เกิดจากความพยายามและความร่วมมือกับองค์กรทุน 5 องค์กร ได้แก่

1. สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา (Local Development Institute :LDI)
2. สภาคาทอลิกแห่งประเทศไทยเพื่อการพัฒนา (Catholic Council of Thailand for Development : CCTD)
3. สำนักงานพัฒนาชุมชนเมือง (Urban Community Development Office :UCDO)
4. สำนักงานกองทุนสิ่งแวดล้อม (The Office of Environmental Fund)
5. สำนักงานกองทุนเพื่อสังคม (Social Fund Office)

โครงการนี้กำหนดให้นักวิจัย 5 คนทำการศึกษาในแต่ละองค์กร และประสานงานกับตัวแทนองค์กร เพื่อขอข้อมูลและขอความร่วมมือในด้านต่างๆ ดังนั้นการวิจัยนี้จึงมีลักษณะคล้ายๆกับทำร่วมกันกับแต่ละองค์กร เป็นการวิจัยแบบมีส่วนร่วม และทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิด ไม่ใช่เป็นการประเมินองค์กร แต่จะเป็นการศึกษาหารูปแบบที่ดี

งานวิจัยนี้มีลักษณะเป็นภาคีความร่วมมือเพื่อการวิจัย นักวิจัยทั้ง 5 คนมาจากต่างองค์กรกัน โดยสถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นผู้บริหารโครงการ การที่นักวิจัยทั้ง 5 คน ประสานงานเพื่อเก็บข้อมูลร่วมกับแต่ละองค์กรโดยถือว่าองค์กรที่ศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของคณะวิจัยด้วย

09.30 – 10.00 น. สรุปภาพรวม 5 องค์กร

รองศาสตราจารย์ ดร.อมรา พงศาพิชญ์

องค์กรทั้ง 5 อาจแบ่งตามวิธีการบริหารทุนได้เป็นประเภทใหญ่ๆคือ

1. องค์กรที่ทำหน้าที่บริหารทุนอย่างเดียว ได้แก่ กองทุนสิ่งแวดล้อม และกองทุนเพื่อการลงทุนทางสังคม
2. องค์กรที่ทำงานพัฒนาและสนับสนุนทุนด้วย ได้แก่ สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา และสภาคาทอลิกแห่งประเทศไทยเพื่อการพัฒนา
3. องค์กรที่มีลักษณะผสมทั้ง 2 รูปแบบดังกล่าว ได้แก่ สำนักงานพัฒนาชุมชนเมือง

เมื่อศึกษาทั้ง 5 องค์กรพบว่า ปรัชญาและแนวคิดในการจัดตั้งองค์กรมีความสำคัญในการ กำหนด วิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์ และแนวทางการดำเนินงานขององค์กรเป็นอย่างยิ่ง นอกจากนี้ปรัชญา แนวคิดขององค์กร จึงมีอิทธิพลในการกำหนดกลุ่มเป้าหมายด้วย

คณะผู้วิจัยได้นำเสนอตารางเปรียบเทียบของ 5 องค์กร ดังปรากฏในตารางสรุปภาพรวม โดยนำเสนอ ประเด็นที่ 1 – 6 คือ

- 1) ปรัชญาและแนวคิดขององค์กร
- 2) วิสัยทัศน์
- 3) แหล่งที่มาและเงินทุน
- 4) วัตถุประสงค์
- 5) กลุ่มเป้าหมาย
- 6) แนวทางการดำเนินงาน

10.00 – 12.00 น.

มุมมองผู้บริหารกองทุน : โอกาสและอุปสรรคขององค์กร

นำเสนอเพิ่มเติมโดยผู้แทนองค์กร พร้อมทั้งมีการอภิปรายแลกเปลี่ยนกันอย่างกว้างขวาง ได้ข้อสรุป ตามประเด็นดังนี้ (ได้สรุปเพิ่มไว้ในตาราง ข้อ 7 – 8)

ประวัติความเป็นมา : ปรัชญาและแนวคิดขององค์กร

LDI สืบเนื่องจากรัฐบาลแคนาดาร่วมกับรัฐบาลไทย ได้จัดตั้งและทดลอง ระบบการช่วยเหลือของ รัฐบาลแคนาดา ต่อการพัฒนาชนบทในรูป กองทุนพัฒนาท้องถิ่นในรูป กองทุนพัฒนาท้องถิ่นไทย – แคนาดา (LDAP) ในช่วงปี พ.ศ. 2528 – 2532 จำนวน 5 ล้านเหรียญแคนาดา โดยมีคณะกรรมการร่วมรับผิดชอบ 3 ฝ่าย คือรัฐบาลแคนาดา รัฐบาลไทย และผู้ทรงคุณวุฒิของไทย ต่อมาได้มีการขยายบทบาทของกองทุนเป็นนิติ บุคคล ชื่อ มูลนิธิสถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา (LDI) มีฐานะเป็นองค์กรเอกชน

CCTD สภาพระสังฆราชคาทอลิกแห่งประเทศไทย ประกาศจัดตั้งขึ้นให้ทำงานพัฒนาสังคมใน พ.ศ.2516 และได้จัดตั้งศูนย์สังคมพัฒนาขึ้นภายในแต่ละสังฆมณฑลในปี พ.ศ. 2518 เพื่อเป็นหน่วยงานที่ทำ หน้าที่ดำเนินงานด้านพัฒนาสังคม โดยมีปรัชญาการก่อตั้ง เพื่อสร้างสังคมมนุษย์ที่รักกัน โดยยึดหลักศาสนา โดยถือคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา

พรม เดิมการเคหะแห่งชาติซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีบทบาทในการแก้ปัญหาที่อยู่อาศัยของผู้มีรายได้น้อยในเขตเมือง มีแนวคิดว่าคนจนซึ่งเป็นผู้ที่มีรายได้น้อยไม่สามารถมีที่อยู่อาศัยและเข้าสู่กลไกตลาดได้ ดังนั้น น่าจะมีโครงการขึ้นมาเพื่อแก้ปัญหาความยากจน เพื่อให้คนจนในเมืองมีรายได้พอที่จะซื้อที่อยู่อาศัยในกลไก ตลาด ซึ่งเป็นแนวคิดสอดคล้องกับสภาพพัฒนาฯ ในขณะที่เดียวความเคลื่อนไหวของคนจนในเมือง (ชุมชนแออัด) ที่ได้รับความเดือดร้อนจากปัญหาการถูกไล่ที่เพิ่มมากขึ้น ซึ่งเป็นการรวมทั้ง 2 แนวคิดเข้าด้วยกัน จึงเกิดเป็นกองทุนพัฒนาชุมชนเมืองขึ้น ในปี พ.ศ. 2535

กองทุนสิ่งแวดล้อม การพัฒนาประเทศภายใต้แผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติส่วนใหญ่นอกภาครัฐดำเนินงาน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสถานะทางสังคมที่ประชาชนเริ่มมีการตื่นตัวที่จะมีบทบาทในการมีส่วนร่วมมากขึ้น ในฐานะที่เป็นผู้รับผลจากการพัฒนาโดยตรง ระยะต่อมารัฐบาลได้จัดตั้ง กองทุน ขึ้นหลายกองทุน และให้มีคณะกรรมการที่มีตัวแทนจากนักวิชาการ ภาคเอกชน เข้ามามีส่วนร่วมพิจารณาจัดสรรกองทุน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งกองทุนสิ่งแวดล้อม ได้ตั้งขึ้นภายใต้ พรบ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2535

SIF จากวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจของประเทศไทยในปี 2540 ได้เป็นตัวกระตุ้นให้ปัญหาสังคมทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น และยังส่งผลกระทบต่อการจัดลำดับความสำคัญ ในการปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจ และการเมืองของประเทศ โดยหันความสนใจมาเน้นบทบาทของชนบทในการฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศ จะต้องมีการพัฒนาวิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์ใหม่ในการพัฒนาชนบท พร้อมกับวางรากฐานเพื่อให้มีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างสมบูรณ์ การก่อตั้งกองทุนเพื่อการลงทุนทางสังคม รัฐบาลโดยกระทรวงการคลังได้ตอบรับวิสัยทัศน์ของธนาคารโลก จึงตั้งคณะทำงานขึ้นมาจัดทำโครงการกู้เงินจากธนาคารโลก โดยมีฐานคิดจากวิกฤตครั้งนี้ นำจะใช้ความเข้มแข็งขององค์กรชุมชนทั้งหลายที่มีการรวมตัวกันอยู่แล้ว ให้เป็นโอกาสและเป็นตัวตั้งในการเริ่มต้น การจัดตั้งและการจัดสรรทุนควรสอดคล้องกับความคิดฐานล่าง และต้องหากลไกใหม่ในการจัดสรรทุน เพื่อให้เป็นกองทุนในการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับองค์กรชุมชน ซึ่งจะเป็นการฟื้นฟูและพัฒนาทุนทางสังคมที่มีอยู่เดิมให้มีเพิ่มมากขึ้น

วิสัยทัศน์ขององค์กร

LDI กรอบและทิศทางการทำงานเน้นการแก้ปัญหาแบบองค์รวม (Holistic dimension) โดยเชื่อว่าความเข้มแข็ง ความอ่อนแอ ความสำเร็จ หรือความล้มเหลว ในการพัฒนาชนบทนั้น ต้องพิจารณาโครงการต่างๆเป็นองค์รวม ตามยุทธศาสตร์ของแต่ละภูมิภาค

CCTD ยึดมั่นคำสอนด้านสังคม ของศาสนาจักรสากล ที่ให้ถือคนเป็นศูนย์กลาง และมีความเชื่อต่อความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งสูงสุด(ของแต่ละศาสนา) – คน – ธรรมชาติ การให้ความช่วยเหลือต้องคำนึงถึงผู้รับความช่วยเหลือจะต้องค่อยๆหลุดจากการพึ่งพา แล้วช่วยตัวเองได้

พชม. ด้านการบริหารองค์กร เป็นองค์กรที่มีการบริหารจัดการที่เปิดเผย โปร่งใส มีความรับผิดชอบ ที่ตรวจสอบได้ มีส่วนร่วมและความเป็นภาคี มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และเป็นองค์กรเรียนรู้ ส่วนด้านพัฒนา สมาชิกชุมชนเป็นผู้มีบทบาทหลักในการพัฒนา บุคคลและองค์กรภายนอกเป็นเพียงผู้เกื้อหนุนให้ชุมชนพัฒนาขึ้น

กองทุน สวล. ได้มีการหารือกันภายในว่ากองทุนมีแต่เงินออก ถ้าหากเป็นเช่นนั้นอีกไม่นานจะต้องหาเงินเพิ่ม ไม่ว่าจะเป็นการกู้หรือจากงบประมาณแผ่นดิน ดังนั้นจะหาอย่างไรให้เงินที่มีอยู่อย่างจำกัดใช้ไปโดยไม่หมด ต้องมีระบบหมุนเวียน

SIF รัฐบาลโดยกระทรวงการคลังได้ตอบรับวิสัยทัศน์ในการพัฒนาชนบทของธนาคารโลกโดยเชื่อว่าความยั่งยืนและเสมอภาคในการพัฒนาชนบทของประเทศไทย จำเป็นต้องอาศัยขั้นตอนสำคัญหลายประการที่มีความเกี่ยวเนื่องกัน ขั้นตอนแรกที่มีความสำคัญที่สุดได้แก่การสร้างเสริมความเข้มแข็งขององค์กรท้องถิ่น

แหล่งที่มาและเงินทุน

LDI ได้รับการสนับสนุนจาก CIDA เป็นงบประมาณ 151.8 ล้านบาท และได้รับงบประมาณจากแหล่งทุนในประเทศและต่างประเทศ เช่นมูลนิธิฟอร์ด กองทุนแคนาดาCAGIN หรือจากสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ มูลนิธิพัฒนาไท ฯลฯ จำนวนประมาณ 100 ล้านบาท (2534-2543)

CCCTD ทำโครงการเสนอขอทุนจากองค์กรทุนต่างประเทศที่เป็นสมาชิกในเครือข่ายของคริสตจักรคาทอลิกสากล เช่น MISEREOR, CEBEMO , APHD , CORDAID เป็นต้น ซึ่งอยู่เหนือการควบคุมของสภาคาทอลิกแห่งประเทศไทย โดยองค์กรทุนเหล่านี้เน้นการมีส่วนร่วมสมทบจากท้องถิ่น ทั้งที่เป็นเงิน แรงงาน การให้บริการใช้สถานที่ ฯลฯ การสมทบอาจมาจากศูนย์สังคมพัฒนา หรือสังฆมณฑล หรือประชาชนที่ดำเนินกิจกรรมในสัดส่วนอย่างน้อย 80 : 20 แต่ละศูนย์จะมีงบประมาณที่แตกต่างกัน คือประมาณปีละ 1-3 ล้านบาท ถึง 6-7 ล้านบาท ขึ้นกับแผนงานที่แต่ละศูนย์เสนอขอทุนไป ระยะแรกของการขอทุนเป็นรายปี ภายหลังปรับเป็นแผน 3 ปี ต่อครั้ง โดยองค์กรทุนจะโอนเงินให้เป็นงวดหลังจากได้รับรายงานผลการปฏิบัติงานและรายงานการเงิน

ส่วนกองทุนอีกระดับหนึ่งที่อยู่ในประเทศไทยคือ กองทุนระดับหมู่บ้าน ที่ศูนย์สังคมพัฒนาเข้าไปส่งเสริมให้มีการจัดตั้งขึ้นหลายรูปแบบ เช่นกองทุนข้าว กองทุนปุ๋ย กลุ่มออมทรัพย์ เป็นต้น

พชม. เป็นงบประมาณแผ่นดิน 1,250 ล้านบาท เดิมรัฐบาลให้เป็นเงินกู้ยืมที่ไม่มีดอกเบี้ยและให้ส่งคืนเมื่อครบ10ปี ต่อมามติ ครม.ยกเลิก และให้เป็นเงินอุดหนุนทั่วไปจากรัฐ และกฎหมายได้ให้อำนาจไว้ในการกู้ยืมเงินดอกเบี้ยต่ำจากสถาบันการเงิน แต่ในความเป็นจริงไม่สามารถทำได้ เพราะไม่ได้เป็นนิติบุคคล เป็นเพียงโครงการพิเศษในการเคหะแห่งชาติ

กองทุน สวล. มาจากงบประมาณแผ่นดินซึ่งรัฐบาลตัดให้เป็นครั้งคราว จากเริ่มต้นจนถึงปัจจุบัน มีเงินเข้ากองทุน ซึ่งรวมทั้งดอกเบี้ยประมาณ 7,000 ล้านบาท

SIF รัฐบาลได้ขอกู้จากธนาคารโลก และกองทุนความร่วมมือทางเศรษฐกิจหันทะเลแห่งประเทศไทย ญี่ปุ่น และได้รับเงินช่วยเหลือให้เปล่ากับเงินบาทสมทบอีกจำนวนหนึ่ง รวมทั้งสิ้น 482 ล้านดอลลาร์สหรัฐอเมริกา โดยรัฐบาลตั้งให้เป็นงบประมาณ โครงการลงทุนทางสังคม (Social Investment Project) แบ่งการดำเนินงานเป็น 2 แนวทางคือ 1) ให้หน่วยงานราชการและรัฐวิสาหกิจ วงเงิน13,284 ล้านบาท และ2)ให้ธนาคารออมสินเป็นหน่วยงานรับผิดชอบจัดการและบริหาร 150 ล้านดอลลาร์ฯ แยกเป็น 2กองทุน คือ 1)กองทุนพัฒนาเมืองในภูมิภาค 30 ล้านดอลลาร์ฯและ 2) กองทุนเพื่อการลงทุนทางสังคม (Social Investment Fund)จำนวน 120 ล้านดอลลาร์ฯหรือประมาณ 4,800 ล้านบาท

วัตถุประสงค์

LDI เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับองค์กรชุมชน โดยผ่านกลไก NGOs ในระดับภูมิภาค

1. เพื่อเสริมสร้างประชาคมระหว่างองค์กรต่างๆ เพื่อส่งเสริมศักยภาพและสนับสนุนความเข้มแข็งขององค์กรท้องถิ่น
2. เป็นศูนย์ข่าวสารและความรู้เกี่ยวกับการเรียนรู้ของชุมชนและการพัฒนาชนบท
3. เผยแพร่ทางเลือกการพัฒนา ผลักดันนโยบายการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นที่ยั่งยืน

CCTD

1. พัฒนาค้นคว้าทุกมิติคือทั้งทางด้านศาสนา เศรษฐกิจ จิตใจ วัฒนธรรมสังคม และการเมือง
2. ส่งเสริมสนับสนุนประชาชนให้ตระหนักถึงศักยภาพของตนในการร่วมแก้ปัญหาในชุมชนโดยรู้จักการประสานประโยชน์ทรัพยากรภายในกับภายนอกชุมชน
3. ร่วมมือกับกลุ่มองค์กรต่างๆ ที่มีวัตถุประสงค์เดียวกัน โดยไม่จำกัดเชื้อชาติ ศาสนา

พชม. เพื่อสนับสนุนชาวชุมชนแออัดและผู้มีรายได้น้อยในเขตเมือง ผ่านกระบวนการอบรมทรัพยากรและสินเชื่อให้มีความสามารถในการเพิ่มรายได้ มีความมั่นคงของรายได้ มีที่อยู่อาศัยที่เหมาะสมและมั่นคง มีชีวิตความเป็นอยู่และสภาพแวดล้อมที่ดีขึ้น

กองทุน สวล. เพื่อแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะปัญหามลพิษทางน้ำ อากาศ ของเสียขยะของเสียอันตราย โดยสนับสนุนผ่านการดำเนินงานส่วนราชการ ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ และภาคเอกชน

SIF พัฒนาศักยภาพขององค์กรชุมชน

1. เพื่อฟื้นฟูสังคมฐานล่าง ด้วยกระบวนการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการพัฒนาตนเอง
2. เสริมสร้างขีดความสามารถในการบริหารจัดการขององค์กรชุมชนให้สามารถพึ่งตนเองได้ในระยะยาว
3. สนับสนุนระบบเศรษฐกิจพอเพียงและเศรษฐกิจชุมชนเข้มแข็ง
4. สนับสนุนความร่วมมือระหว่างรัฐและประชาชน
5. สนับสนุนให้เกิดประชาสังคมและธรรมรัฐในระยะยาว โดยการร่วมมือแบบพหุภาคี
6. สนับสนุนการพัฒนาทรัพยากรท้องถิ่น รวมทั้งทรัพยากรมนุษย์ ทรัพยากรธรรมชาติ และทุนทางสังคม

กลุ่มเป้าหมาย

LDI ให้การสนับสนุน NGOs และองค์กรชาวบ้านในระดับรากหญ้า โดยผ่าน กป.อพช.ภาคต่างๆ ทั้ง 4 ภาคคือภาคเหนือ ภาคอีสาน ภาคกลาง และภาคใต้

CCTD ประชาชนที่ยากจนและด้อยโอกาสทั้งในเมืองและชนบท ภายในเขตสังฆมณฑลทั้ง 10 แห่ง

พชม. คนจนในเมืองทั่วประเทศ กลุ่มเป้าหมายเดิมคือชุมชนแออัดเป็นหลัก ระยะต่อมาไม่ได้เน้นเพียงแต่การให้บริการกับระดับล่างสุด แต่มองพื้นฐานการเป็นชุมชนด้วย ในต่างจังหวัดหลายแห่งไม่ได้เป็นชุมชนแออัด แต่มีความพร้อมในการรวมกลุ่มเป็นองค์กร ชุมชนส่วนใหญ่จะอยู่ในกรุงเทพฯ การขยายพื้นที่ไปต่างจังหวัด เนื่องจากตามหัวเมืองใหญ่เกิดชุมชนแออัดเพิ่มขึ้น

กองทุน สวล. หน่วยงานราชการ / หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ / หน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่น / ผู้ประกอบการหรือหน่วยงานธุรกิจเอกชน / องค์กรเอกชนที่จดทะเบียนกับกระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม

SIF กลุ่มเป้าหมายของกองทุนเพื่อการลงทุนทางสังคม ประกอบด้วย 4 กลุ่ม

1. องค์กรชุมชนที่เป็นและไม่เป็นนิติบุคคล ที่มีการรวมตัวและมีกิจกรรมพัฒนาอย่างต่อเนื่อง
2. เครือข่ายองค์กรชุมชนที่รวมกันตามพื้นที่ หรือตามกิจกรรมพัฒนาร่วมกัน

3. องค์การปกครองท้องถิ่น ที่ร่วมมือกับองค์กรชุมชนในพื้นที่
4. สถาบันในชุมชนที่มีกิจกรรมพัฒนาชุมชนร่วมกับท้องถิ่น

แนวทางการดำเนินงาน

LDI การดำเนินงานของสถาบันฯได้มีการปรับเปลี่ยนแนวทางการดำเนินงานไปตามสถานการณ์และปัญหาของชุมชน เป็น 3 ช่วงคือ ระยะที่ 1 ปี พ.ศ. 2534 – 2537 การดำเนินงานโดยมีการตัดสินใจเรื่อง การอนุมัติเงินทุนของ CIDA ที่ส่วนกลาง ระยะที่ 2 ปี พ.ศ. 2537 – 2541 การดำเนินงานผ่าน กป.อพช.ภาคต่างๆ การพิจารณาโครงการต้องผ่าน Project Review Committee (PRC) และต้องสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ภาค ระยะที่ 3 ปี พ.ศ. 2541 – 2543 เป็นช่วงที่จบโครงการจาก CIDA สถาบันต้องหางบประมาณเอง

CCTD ใช้หลักทางศาสนาและวัฒนธรรมเป็นแนวทางในการพัฒนา สศทพ.กระจายอำนาจการขอทุนและบริหารทุนไปยังศูนย์สังฆมณฑล ส่งเสริมการทำงานจากล่างขึ้นบน ใช้โครงการเศรษฐกิจเป็นเครื่องมือให้กลุ่มกู้ยืมเงินจากศูนย์อัตราดอกเบี้ยต่ำสมทบกับทุนในชุมชน ให้การศึกษาและอบรมด้านจิตใจเพื่อสร้างผู้นำระดับต่างๆให้สืบทอดงานพัฒนาในระยะยาว และใช้หลักการเครดิตยูเนียนเป็นพื้นฐานการส่งเสริมการออมทรัพย์และการสร้างกองทุนชุมชนในรูปแบบต่างๆ

พชม. แบ่งตามภารกิจหลักขององค์กร ได้เป็น 2 แนวคือ

- 1) ด้านพัฒนา ส่งเสริมการจัดตั้งและพัฒนากลุ่มออมทรัพย์และสหกรณ์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพให้มีความสามารถในการบริหารจัดการ และพึ่งตนเองในการพัฒนา ส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดเครือข่ายองค์กรด้านการเงิน และพัฒนาขบวนการชุมชนเมืองทุกระดับ ส่งเสริมสนับสนุนการทำงานร่วมกันแบบพหุภาคี ส่งเสริมการพัฒนาธุรกิจชุมชนเพื่อให้มีอาชีพ รายได้ รวมถึงการมีงานทำที่มั่นคง
- 2) ด้านสินเชื่อ เดิมให้สินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ 3 ประเภท คือ 1) สินเชื่อหมุนเวียน 2) สินเชื่อพัฒนาอาชีพ 3) สินเชื่อพัฒนาที่อยู่อาศัย (เป็นโครงการและไม่เป็นโครงการ) ผ่านกลุ่มออมทรัพย์ หรือสหกรณ์ของคนจนในเมือง เพื่อนำไปบริการสมาชิกและให้เพิ่มอัตราดอกเบี้ยอีกจำนวนหนึ่งตามที่กลุ่มกำหนดเพื่อเป็นรายได้ขององค์กรนั้นๆ ปัจจุบันได้มีการปรับปรุงการสินเชื่อให้มีความยืดหยุ่นมากขึ้น หลายประเภทตามสภาพปัญหาเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการ

รูปแบบวิธีการทำงาน จะมีเจ้าหน้าที่ทำงานรับผิดชอบในพื้นที่เองส่วนหนึ่ง และมีโครงการความร่วมมือให้บุคคล องค์กรพัฒนาเอกชน หรือองค์กรท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการ

กองทุน สวล. มีระบบการบริหารจัดการงบประมาณค่อนข้างรัดกุม มีกฎหมายรองรับและยังได้กำหนดวิธีการดำเนินงาน วัตถุประสงค์ ระบบการจัดการเงินทุน โดยมีคณะกรรมการ 2 ชุด คือคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ เป็นคณะกรรมการชุดใหญ่ที่กำหนดแนวนโยบาย และคณะกรรมการกองทุนสิ่งแวดล้อม ทำหน้าที่พิจารณาโครงการและตัดสินใจต่อการให้การสนับสนุนแก่หน่วยงานผู้ขอรับการสนับสนุน

SIF การดำเนินงานในระยะแรกมีลักษณะรวมศูนย์ การประเมินและอนุมัติโครงการ ดำเนินงานโดยสำนักงานกองทุนฯส่วนกลาง จึงทำให้จำนวนโครงการที่ได้รับการอุดหนุนมีจำนวนน้อย จนกระทั่งกลางปี 2542 ได้มีการกระจายอำนาจมากขึ้น ปัจจุบัน มีขั้นตอนการดำเนินงาน 6 ขั้นตอน คือ 1) ชุมชนจัดทำโครงการตามแบบเสนอโครงการ ส่งที่ธนาคารออมสินหรือสำนักงานกองทุน 2) ลงทะเบียนเอกสารรวบรวมไว้ที่ธนาคาร

ออมสินสาขาจังหวัด ส่งไปยังคณะกรรมการจังหวัด 3) คณะทำงานจังหวัดที่มาจากหลายสาขาอาชีพ จะทำหน้าที่กลั่นกรองและประเมินโครงการ จากเอกสาร 4) ประเมินโครงการระดับพื้นที่ โดยเจ้าหน้าที่กองทุนและตัวแทนคณะกรรมการจังหวัด 5) โครงการที่ผ่านการประเมินพื้นที่ เสนอต่อคณะกรรมการภาคเพื่อพิจารณาให้การสนับสนุนก่อนที่จะนำเสนอคณะกรรมการบริหารกองทุนให้ความเห็นชอบ 6) โครงการที่คณะกรรมการกองทุนเห็นชอบ จะมีการเซ็นสัญญาพร้อม ระหว่างกองทุน – องค์กรท้องถิ่น - และผู้ดำเนินโครงการ

การเปลี่ยนแปลง

LDI มีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างการบริหาร และแนวทางการทำงาน แต่ในขณะเดียวกันเป้าหมายการสร้างเสริมความเข้มแข็งขององค์กรชุมชนยังไม่เปลี่ยนแปลง

CCTD เปลี่ยนจากระบบการรวมศูนย์ที่ส่วนกลางกระจายอำนาจไปให้แต่ละสังคมนทลบริหารเอง อย่างอิสระรวมทั้งระบบงบประมาณ

พชม. มีการประเมินผลและปรับเปลี่ยนโครงสร้างการบริหารเป็นระยะเพื่อให้ทันสถานการณ์ปัญหาของชุมชน และมีการเปลี่ยนแปลงระบบสินเชื่อให้มีความยืดหยุ่นมากขึ้น ปัจจุบันกำลังจะปรับเปลี่ยนโครงสร้างการบริหารองค์กรไปสู่รูปแบบใหม่เป็นองค์กรมหาชน คือ สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน

กองทุน สวล. ยังไม่มีการเปลี่ยนแปลง เพราะอยู่ภายใต้ระเบียบข้อบังคับของทางราชการและข้อกฎหมาย

SIF เปลี่ยนแปลงโครงสร้างการบริหาร จากเดิมอยู่ที่ส่วนกลางในระยะแรก ได้กระจายอำนาจการพิจารณาอนุมัติภาค และต่อมาได้เพิ่มเมนู 5 เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ยากไร้

กลไกการบริหารและข้อจำกัด

LDI กระบวนการสร้างความเข้มแข็งผ่านเครือข่ายของ NGOs และองค์กรชุมชน มีระบบ PRC ระดับภาคที่จะกลั่นกรองโครงการ และกิจกรรมที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์

ข้อจำกัด การเปลี่ยนแปลงบุคลากรและผู้บริหารบ่อยๆ ทำให้งานไม่ต่อเนื่อง ผู้บริหารส่วนใหญ่ไม่ทำงานประจำ ให้เวลากับงานน้อย ทิศทางของสถาบันไม่ชัดเจน

CCTD ระยะแรกจะมีการรวมศูนย์ที่ส่วนกลาง โดยสำนักงานเลขาธิการจะเป็นผู้ประสานงานในการหาทุน ต่อมามีการกระจายอำนาจไปยังสังคมนทลต่างๆในการทำโครงการเสนอไปยังองค์กรทุนเครือข่ายคาทอลิกในต่างประเทศ แต่อยู่ภายใต้กรอบนโยบายเดียวกัน

ข้อจำกัด การพึ่งพาทุนจากต่างประเทศ ซึ่งมีแนวโน้มลดลงเรื่อยๆ ในขณะที่ทุนในท้องถิ่นยังไม่เข้มแข็ง

พชม. กำกับดูแลโดยคณะกรรมการโครงการพัฒนาคนจนในเมือง มีผู้ว่าการเคหะแห่งชาติเป็นประธาน กรรมการปัจจุบัน (2542) ประกอบด้วย ผู้แทนภาครัฐ 4คน ผู้แทนชุมชนแออัด 4 คน ผู้ทรงคุณวุฒิ 4 คน (ด้านการเงิน , ด้านชุมชนแออัด , ด้านอาชีพ และธุรกิจชุมชน และด้านสหกรณ์) โดยมีกรรมการผู้จัดการสำนักงานเป็นกรรมการและเลขานุการ ในการอนุมัติสินเชื่อแต่ละประเภทจะมีคณะกรรมการพิจารณาสินเชื่อมีอำนาจพิจารณาตามวงเงินที่กำหนดไว้

ข้อจำกัด ด้านสินเชื่อยังไม่กระจายสู่ชุมชนอย่างกว้างขวาง เนื่องจากองค์กรการเงินของชุมชนเกิดขึ้นไม่นานยังไม่มีประสบการณ์ที่จะบริหารสินเชื่อในวงเงินสูง ส่วนการบริหารกองทุนจะแตกต่างจากสถาบันการ

เงินโดยทั่วไป รายได้จากการให้สินเชื่อใช้ในการบริหารองค์กร และทำงานพัฒนาด้วยจึงเป็นการยากที่จะให้ครอบคลุมค่าใช้จ่ายทั้งหมด

กองทุน สวล. มีระบบการบริหารงบประมาณค่อนข้างจะรัดกุมเพราะมีกรรมการ 2 ชุดด้วยกันคือ คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ และคณะอนุกรรมการซึ่งทำหน้าที่กลั่นกรองเรื่อง ช่วยพิจารณาและแก้ไขโครงการ

ข้อจำกัด งบประมาณของกองทุนมีมากหากเทียบกับกองทุนอื่น แต่ที่ผ่านมาได้สนับสนุนแบบให้เปล่าค่อนข้างมาก ถ้าบริหารให้มีประสิทธิภาพกองทุนจะสูงขึ้นและมีความยั่งยืน ที่ผ่านมาสสนับสนุน NGOs ที่จดทะเบียนกับกระทรวงเท่านั้น

SIF ในระยะแรกการประเมินและอนุมัติโครงการจะอยู่ที่คณะกรรมการบริหารโครงการเพื่อให้เกิดมาตรฐานในการวิเคราะห์และอนุมัติโครงการ ส่งผลให้โครงการที่ได้รับการอุดหนุนมีน้อย ต่อมาได้กระจายอำนาจไปยังคณะทำงานระดับจังหวัดในการกลั่นกรอง และระดับภาคพิจารณาอนุมัติ

ข้อจำกัด กองทุนมีระยะเวลาจำกัดเพียง 40 เดือน

ช่วงบ่าย

13.00 – 15.30 น.

นักวิจัยได้นำเสนอประสบการณ์ในการทำงานวิจัย รวมทั้งปัญหาอุปสรรค ข้อดีและข้อเสียของรูปแบบการบริหารกองทุน ตลอดจนมีการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ในองค์กรทั้ง 5 และได้ปรึกษาถึงแนวทางการทำงานในอนาคตต่อไป

สรุปภาพรวม 5 องค์การ

	องค์กรพัฒนา และ สนับสนุนทุน		องค์กรพัฒนาที่มีกองทุน	กองทุนเพื่อการลงทุนทางสังคม	
	มูลนิธิ / สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา	สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย เพื่อการพัฒนา		กองทุนสิ่งแวดล้อมไทย	
1) ประวัติความเป็นมา : ปรัชญาการก่อตั้ง	ปรับจากโครงการ LDAP ซึ่งเป็นโครงการสนับสนุนองค์กรที่ทำงานพัฒนาในพื้นที่ โดยได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลแคนาดา (2520/2534)	ก่อตั้งโดยสภาส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศแห่งประเทศไทยเพื่อทำงานพัฒนาสังคมด้านศาสนาและวัฒนธรรม (2499/2516)	ก่อตั้งโดยคณะอนุกรรมการที่อยู่อาศัยของ สศช. เพื่อช่วยเหลือผู้มีรายได้น้อยในเขตเมืองผ่านกระบวนการสินเชื่อ (2535)	ก่อตั้งภายใต้ พรบ.สิ่งแวดล้อม 2535 ในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม โดยมีกองทุนสนับสนุนการดำเนินงาน (2535)	ให้เงินกู้จากธนาคารโลก สร้างทุนทางสังคมเพื่อแก้ปัญหาผลกระทบทางสังคมจากวิกฤตเศรษฐกิจ (2540)
2) วิสัยทัศน์	ความยั่งยืนของชุมชน และ ประชาสังคม	พัฒนาสังคมโดยยึดหลักศาสนาซึ่งเป็นพลังแท้ พัฒนาคอนโดครูปทุกด้าน ทำให้สมบูรณ์ทั้งด้านเศรษฐกิจ วัฒนธรรม สังคมและการเมือง	สมาชิกชุมชนเป็นผู้มีบทบาทหลักในการพัฒนา บุคคลและองค์กรภายนอกเพียงเกื้อหนุนให้ชุมชนพัฒนาดีขึ้น	การบริหารกองทุน ให้หมุนเวียนกลับ และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อสิ่งแวดล้อม	สร้างความเข้มแข็งขององค์กรท้องถิ่น ซึ่งเป็นรากฐานที่ยั่งยืน จะช่วยนำประเทศให้พ้นภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ
3) แหล่งที่มาและจำนวนเงินทุน	รัฐบาลแคนาดา 150 ล้านบาท อื่นๆ 90 ล้านบาท	เสนอขอความสนับสนุนจากกองทุนในต่างประเทศ	งบประมาณแผ่นดิน 1,250 ล้านบาท	งบประมาณแผ่นดิน 6,250 ล้านบาท	เงินกู้จากธนาคารโลก US\$ 120 ล้าน หรือ 4,800 ล้านบาท
4) วัตถุประสงค์ / เป้าหมาย	สร้างความเข้มแข็งให้องค์กรชุมชน	ส่งเสริมการรวมกลุ่มเพื่อพัฒนาตนเองทางสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม และการเมือง	สนับสนุนผู้รายได้น้อยในเขตเมืองผ่านกระบวนการออมทรัพย์ และสินเชื่อ ให้มีความเป็นอยู่ดีขึ้น	ส่งเสริมการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม	พัฒนาความเข้มแข็งของชุมชน
5) กลุ่มเป้าหมาย	องค์กรพัฒนาเอกชน และองค์กรประชาชนระดับรากหญ้า	ประชาชนที่ยากจนและขาดโอกาส ในเขตพื้นที่ปฏิบัติงาน ของ สหประชาชาติ 10 แห่ง	คนจนเมืองทั่วประเทศ	- หน่วยราชการ / ภาคธุรกิจเอกชน / หน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่น / องค์กรพัฒนาเอกชน	องค์กรชุมชนท้องถิ่น / องค์กรเครือข่ายตามพื้นที่ / องค์กรเครือข่ายตามประเด็นปัญหา

	องค์กรพัฒนา และ สถาบันทุน		องค์กรพัฒนาที่มีกองทุน		กอง ก ง ทุน
	มูลนิธิ /สถาบัน ชุมชนท้องถิ่นพัฒนา	สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย เมื่อการพัฒนา	สำนักงานพัฒนาชุมชนเมือง	กองทุนสิ่งแวดล้อมไทย	
6) แนวทางการดำเนินงาน	1.ให้เงินทุน 2.พัฒนากลไกภาค 3.ส่งเสริมธุรกิจชุมชน 4.ศึกษาวิจัยเผยแพร่ข้อมูล	1.ทำงานพัฒนาสังคมโดยใช้แนวทางศาสนาและวัฒนธรรม 2.ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเรียนรู้และสร้างกองทุนชุมชน 3.สร้างผู้นำและเครือข่ายผู้นำ 4.ร่วมมือกับกลุ่มองค์กรชุมชนทุกกลุ่ม 5.กระจายอำนาจจากการตัดสินใจและการดำเนินงานสู่หน่วยงานพัฒนาในท้องถิ่น	1.ด้านพัฒนา สถาบันการจัดการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์/องค์กรชุมชนและเครือข่าย รวมทั้งกลุ่มอาชีพ ด้านสิ่งแวดล้อม และที่อยู่อาศัย 2.ให้สินเชื่อสนับสนุนผ่านองค์กรชุมชน	1.ให้กู้ยืมโดยยึดคิดดอกเบี้ยต่ำเพื่อการส่งเสริมและรักษาสีสิ่งแวดล้อม 2.ให้ทุนอุดหนุนองค์กรพัฒนาเอกชนที่จดทะเบียนกับกระทรวงฯ เพื่อส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม	1.ให้ทุนสนับสนุนองค์กรชุมชน 2.สร้างกระบวนการและกลไกให้ประชาชนระดับต่างๆเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุน 3.ใช้แนวทางการบริหารแบบกระจายอำนาจเพื่อสร้างกระบวนการประชาสังคม
7)การเปลี่ยนแปลง	LDดำเนินงานได้ 7 ปี มีการเปลี่ยนผู้บริหาร และปรับแนวทางการทำงาน แต่เป้าหมายหลักเรื่องการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนยังคงอยู่	ปรับการทำงานจากความร่วมมือสู่การกระจายการบริหาร ให้ 10 จังหวัดขยายอย่างชัดเจน	มีการปรับเปลี่ยนการทำงานเมื่อได้รับการสนับสนุนจากแหล่งทุนภายนอกเพิ่มเติม เพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางการสนับสนุนกับแหล่งทุน แต่แนวทางหลักยังเป็นเรื่องการส่งเสริมกลุ่มออมทรัพย์ผ่านกลไกสินเชื่อ	ไม่มีการเปลี่ยนแปลง	การเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้น ขณะดำเนินงานในช่วง 1 ปีแรกใน 2 ประการ 1.กระจายอำนาจจากการพิจารณาสนับสนุนสู่ภาค 2.เพิ่ม เมฆรุ เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ยากไร้อย่างเร่งด่วน
8) กลไกการบริหาร และข้อจำกัด	PRCเป็นผู้พิจารณาโครงการ แต่ต้องสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ที่ถูกต้องกำหนดมาจากทุกฝ่าย PRCประกอบด้วย NGO/PO/นักวิชาการ/นักธุรกิจ/ข้าราชการ เปลี่ยนบุคลากรบ่อย/ งานไม่	ช่วงแรกเน้นเครดิตยูเนียน พอได้หันสำนักเลขาเป็นแม่ข่ายให้แต่ละศูนย์ ปัจจุบันกระจายอำนาจให้อิสระแต่ละศูนย์และสำรวจกลุ่มเป้าหมายเขียนแผนงานเสนอขอทุนต่างประเทศเอง แต่ภายใต้กรอบค่างานที่สอดคล้องกัน ซึ่งเงินทุนจะหมดลงในปี 2543 นี้ อาจจะกระทบการทำงาน	กรรมการบริหารดูแลเรื่องนโยบาย แผนงาน งบประมาณ มีคณะกรรมการการเงินเพื่อพิจารณาเงินกู้ยืม ทำงานพัฒนาเองด้วยและให้เงินสนับสนุนบุคคล/องค์กร ในโครงการความร่วมมือ	คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ กำกับด้านนโยบาย คณะกรรมการกองทุนพิจารณาและตัดสินใจสนับสนุนโครงการที่เสนอมา ตั้งปี 18 ไม่มีทุน ตั้งตามพรบ.ปี 35 เพื่อให้ทุนมาสนับสนุนหน่วยงานที่บริหาร	กรรมการอนุมัติช่วงแรกอยู่ส่วนกลาง 4 เดือนต่อมาปรับโครงสร้างกระจายอำนาจมากขึ้น กก.จังหวัดเรียก PC หน้าสำนักงาน กก.ภาคเรียก RC พิจารณาอนุมัติระดับอนุมัติโครงการคือ EC

รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ
โครงการวิจัย “ระบบและกลไกเพื่อบริหารจัดการทุนเพื่อการพัฒนา”

1.	คุณฉลอง	ดิษฐ์	สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม
2.	คุณสุเทพ	กิจแต่ง	ศูนย์สังคมพัฒนา จันทบุรี
3.	คุณสมชาย	โพธิ์ศรี	ศูนย์สังคมพัฒนา จันทบุรี
4.	คุณจตุรนต์	สุขสวัสดิ์	ศูนย์สังคมพัฒนา จันทบุรี
5.	คุณพัชรินทร์	หลวงจอก	ศูนย์สังคมพัฒนา ราชบุรี
6.	คุณมานพ	ผิวเกลี้ยง	ศูนย์สังคมพัฒนา กรุงเทพฯ
7.	คุณอรรณพ	อารมณ	สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาแห่งประเทศไทย
8.	คุณพรพนทิพย์	เพชรมา	สำนักงานพัฒนาชุมชนเมือง
9.	คุณนาถฤดี	นาครวจา	นักวิจัย
10.	คุณจตุรงค์	บุญรัตนสุนทร	นักวิจัย
11.	คุณสังคม	คุณคณากรสกุล	นักวิจัย
12.	คุณเบญจมาศ	ศิริภัทร	นักวิจัย
13.	คุณประภาส	แสนสิงห์	นักวิจัย
14.	คุณสิริรินทร์	คาสง	สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
15.	คุณจันทิมา	ไทโรงาม	สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
16.	คุณนิตยา	กัทลีระพันธุ์	สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
17.	รศ.ดร.อมรา	พงศาพิชญ์	สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
18.	ผศ.ดร.ฉวีวรรณ	สายบัว	คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
19.	ผศ.บัณฑิต	ช่อนดำ	สภาพัฒนาวัฒนธรรมแห่งชาติ

สรุป

การประชุมเชิงปฏิบัติการ ครั้งที่ 2

วันที่ 23 ตุลาคม พ.ศ. 2543

เวลา 08.30 – 16.00น.

สรุป

การประชุมเชิงปฏิบัติการ ครั้งที่ 2

โครงการวิจัย

ระบบและกลไกการบริหารจัดการทุนเพื่อการพัฒนา

วันที่ 23 ตุลาคม พ.ศ. 2543

เวลา 08.30 – 16.00น.

ณ ห้องประชุมสถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สรุปประเด็นการประชุมเชิงปฏิบัติการ
โครงการวิจัยระบบและกลไกการบริหารจัดการทุนเพื่อการพัฒนา
23 ตุลาคม 2543 เวลา 9.00-16.00 น.
ณ ห้องประชุมสถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้เข้าร่วมประชุม

1. รองศาสตราจารย์ ดร. อมรา พงศาพิชญ์	หัวหน้าโครงการ
2. ผศ.บัณฑิต อ่อนดำ	นักวิชาการ ที่ปรึกษาโครงการ
3. ดร. อุทัย ดุลยเกษม	นักวิชาการ ที่ปรึกษาโครงการ
4. ดร. สีสมาภรณ์ บัวสาย	สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย
6. คุณเบญจมาศ ศิริภัทร	นักวิจัย
7. คุณนาถฤดี นาครวจา	นักวิจัย
8. คุณประภาส แสนสิงห์	นักวิจัย
9. คุณสังคม คุณคณากรสกุล	นักวิจัย
10. คุณจตุรงค์ บุญรัตนสุนทร	นักวิจัย
11. บาทหลวงวิชาญ กิจเจริญ	สภาคาทอลิกแห่งประเทศไทยเพื่อการพัฒนา
12. คุณมานพ บัวเกลี้ยง	ศูนย์สังคมพัฒนากรุงเทพฯ
13. คุณอรจิตร บำรุงสกุลสวัสดิ์	สำนักงานกองทุนเพื่อสังคม
14. คุณสมภาพ พร้อมพ้อชื่นบุญ	มูลนิธิชุมชนเมือง
15. คุณพรรณทิพย์ เพชรมาศ	สำนักงานพัฒนาชุมชนเมือง
16. คุณมณฑา อัจฉริยกุล	โครงการแก้ปัญหาด้านการเงิน พชม.
17. คุณสุรพล มุละดา	สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา
18. คุณอังคณา ใจเลี้ยง	สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
19. คุณกนกรัตน์ กิตติวิวัฒน์	สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เริ่มประชุมเวลา 9.00 น. โดยมีประเด็นดังนี้

1. ชี้แจงวัตถุประสงค์ในการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ

โดย... รศ.ดร.อมรา พงศาพิชญ์

สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้รับมอบหมายจาก สกว. ให้ทำการวิจัยเรื่องระบบและกลไกการบริหารจัดการทุนเพื่อการพัฒนา โดยทาง สกว. ได้เลือกองค์กรให้ทุน 5 องค์กรที่มีคุณสมบัติหรือคุณลักษณะต่างกัน เพื่อเปรียบเทียบลักษณะของกองทุน โครงสร้างการบริหารจัดการ รวมทั้งเปรียบเทียบจุดแข็ง จุดอ่อน ของแต่ละกองทุนเพื่อเรียนรู้ซึ่งกันและกัน เพื่อนำไปสู่การคิดร่วมกันถึงรูปแบบการจัดการกองทุนที่ดี เข้าถึงประชาชนและได้ประโยชน์สูงสุด

ระยะเวลาดำเนินโครงการ : ใช้เวลา 9 เดือน แบ่งขั้นตอนการทำงานออกเป็น 3 ช่วง คือ

ช่วงที่ 1 : นักวิจัยแต่ละคนเก็บข้อมูล องค์การที่ตนรับผิดชอบ จากเอกสาร สัมภาษณ์ และ ประชุมเชิงปฏิบัติการ 1 ครั้ง เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลและความคิดเห็นกัน

ช่วงที่ 2 : นักวิจัยเก็บข้อมูลเพิ่มเติม เน้นวิธีการ Focus Group ศึกษากิจกรรมในพื้นที่ สัมภาษณ์ผู้บริหารกองทุน ผู้รับประโยชน์ และจัดประชุมเชิงปฏิบัติการครั้งที่ 2 เพื่อนำข้อมูลที่ได้จาก รอบที่ 1 และรอบที่ 2 มานำเสนอ วิธีการนำเสนอข้อมูลให้กรอบตามข้อกำหนดโครงการ มีจุดมุ่งหมาย เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน เน้นที่โครงสร้าง วิธีการจัดการบริหารเพื่อดูข้อเด่น ข้อด้อย

ช่วงที่ 3 : วิเคราะห์ข้อเด่น ข้อด้อยขององค์กรต่างๆ และนำเสนอรูปแบบองค์กรที่มีการบริหารจัดการที่เหมาะสมสำหรับกองทุนเพื่อการพัฒนา

นักวิจัยประกอบด้วย :

1. คุณเบญจมาศ ศิริภัทร นักวิจัยสถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา
2. คุณนาถฤดี นาครวจา นักวิจัยสภาคทอลิกแห่งประเทศไทยเพื่อการพัฒนา
3. คุณประภาส แสนสิงห์ นักวิจัยสำนักพัฒนาชุมชนเมือง
4. คุณสังคม คุณคณากรสกุล นักวิจัยกองทุนสิ่งแวดล้อม
5. คุณจตุรงค์ บุญยรัตนสุนทร นักวิจัยกองทุนเพื่อการลงทุนทางสังคม

2. การนำเสนอข้อมูลกองทุน

นักวิจัยแต่ละคนนำเสนอข้อมูลกองทุนโดยย่อ ดังนี้

2.1 สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา

โดย เบญจมาศ ศิริภัทร

ความเป็นมา

ระหว่างปี 2520-2523 องค์กรพัฒนาเอกชนรวมตัวครั้งแรกที่ภาคกลาง ในรูปโครงการบูรณะ ชนบท ซึ่ง ดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์ เป็นผู้ก่อตั้ง ต่อมาจึงมีองค์กรขนาดเล็กเกิดขึ้นมาก ส่วนใหญ่เป็นองค์กร ไม่ได้จดทะเบียนและไม่มีทุน ในปี 2527 CIDA ตั้งโครงการ Local Development Assistance Project (LDAP) ที่สถานทูตแคนาดาเพื่อช่วยเหลือองค์กรพัฒนาขนาดเล็ก

LDAP (2527-2532) มีสำนักงานที่สถานทูตแคนาดาในกรุงเทพฯ กรรมการพิจารณาโครงการ ประกอบด้วย ผู้แทนกรมวิเทศสหการ (ตัวแทนรัฐบาลไทย) ผู้แทน CIDA นักวิชาการ นักพัฒนาจาก องค์กรพัฒนาเอกชน และผู้แทนองค์กรชุมชน ปัญหาคือการดำเนินงานอยู่ในลักษณะรวมศูนย์ การ พิจารณาช้า การติดตามและช่วยเหลือมีจำกัด ในระยะเวลา 5 ปี สนับสนุนประมาณ 50 โครงการ

หลังจากนั้นจึงได้จัดตั้งมูลนิธิตั้งสถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา (Local Development Foundation Institute) ระหว่างปี 2534-2537 กรรมการพิจารณาจากผู้แทนนักวิชาการ องค์กรพัฒนาเอกชน องค์กรชุมชน และนักธุรกิจ เพื่อให้มีมุมมองกว้างขึ้น

แหล่งทุนก่อตั้งได้จาก 2 แหล่ง คือ

1. จาก CIDA 151 ล้านบาท
2. จากแหล่งทุนอื่นทั้งในประเทศและต่างประเทศ 108 ล้านบาท

การมีกรรมการอยู่ที่ส่วนกลางทำให้ไม่ทราบปัญหาของพื้นที่ พิจารณาล่าช้า จึงปรับโครงสร้างให้เกิดการกระจายอำนาจไปสู่ภูมิภาค โดยมีกรรมการระดับภูมิภาคต่างๆ (Principle Regional Committee ; PRC)

วิสัยทัศน์และวัตถุประสงค์ของกองทุน/มูลนิธิฯ

มุ่งพัฒนาให้เกิดผลกระทบในระดับชุมชนท้องถิ่น ให้สามารถพึ่งตนเองได้ ให้เกิดผลทั้งในแนวราบและแนวดิ่ง โดยมียุทธศาสตร์การทำงานช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสในชุมชนท้องถิ่น ผ่านองค์กรพัฒนาทั่วประเทศ วัตถุประสงค์คือ

1. พัฒนาศักยภาพผู้นำ เพื่อการพึ่งตนเอง
2. สนับสนุนการประสานความร่วมมือ พหุภาคีในโครงการต่างๆ
3. สนับสนุนการเรียนรู้ ถ่ายทอด สืบเคราะห์บทเรียน
4. เผยแพร่ แลกเปลี่ยนความรู้ เพื่อการพัฒนา

กิจกรรมการดำเนินงาน 3 ช่วงหลัก

1. ช่วงบริหารกองทุนแบบรวมอำนาจ
 - ช่วยเหลือให้ทุนแก่โครงการต่างๆ แบบให้เปล่า และกู้ยืม
 - วิจัยโดยนักวิชาการ
 - งานวิชาการและเครือข่ายพัฒนาองค์กรเอกชน
 - ให้งบประมาณสนับสนุน กป.อพช. ทั้ง 4 ภาค
2. ช่วงการบริหารกองทุนแบบกระจายอำนาจ
 - ให้เงินสนับสนุนโครงการ เปลี่ยนการพิจารณาโครงการจากส่วนกลางเป็น PRC ของแต่ละภาค
 - การวิจัยโดยมีโจทย์วิจัยมาจากพื้นที่
 - รวบรวมข้อมูล จัดพิมพ์เอกสาร และหนังสือ
 - ผลักดันนโยบายเพื่อให้ชุมชนเข้มแข็ง
3. ช่วงการบริหารกองทุนตามโครงการที่ได้รับการสนับสนุนจากแหล่งต่างๆ
 - เมื่อหมดเงินจาก CIDA ได้มีการเขียนโครงการสนับสนุนจากแหล่งทุนต่างๆ โดยต้องดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ของโครงการและแหล่งทุน

โครงสร้างขององค์กร มี 3 ระดับ

1. กรรมการชุดต่างๆ ประกอบด้วย
 - กรรมการบริหารโครงการ
 - กรรมการอำนวยการ
 - กรรมการบริหารสถาบัน
 - กรรมการมูลนิธิ

2. ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่
3. ภาคีความร่วมมือในพื้นที่ เช่น กป.อพช.ภาค องค์การชุมชน นักวิชาการ ที่ปรึกษา อาสาสมัคร ฯลฯ

ลักษณะการสนับสนุน

1. การสนับสนุนเงินให้เปล่ากับโครงการขนาดเล็ก พิจารณาจากส่วนกลาง และกป.อพช.ภาค
2. การวิจัยเพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไข
3. ให้เงินกู้กับโครงการธุรกิจชุมชนโดยนำเงินไปฝากไว้ที่ ธกส.เพื่อให้กับกิจกรรมที่เป็นรูปธรรม ต่อมาให้การสนับสนุนผ่านเครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทย และบริษัทร่วมทุน
4. กิจกรรมโครงการผลักดันการปรับเปลี่ยนนโยบายของรัฐ

กลุ่มเป้าหมาย

องค์กรพัฒนาเอกชน และองค์กรชุมชนขนาดเล็ก

ขั้นตอนการเสนอโครงการและการอนุมัติ

กลุ่มเป้าหมายพัฒนาโครงการเสนอคณะกรรมการของภาค ผ่านผู้ประสานงานภาคสู่คณะกรรมการพิจารณาในระดับภาค และคณะกรรมการพิจารณาส่วนกลางเพื่ออนุมัติและเซ็นสัญญา

การพิจารณาโดยคณะกรรมการในแต่ละภาคจะใช้กรอบเดียวกันคือ

1. โครงการต้องสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ภาค
2. คณะกรรมการภาคประกอบด้วย ผู้แทนองค์กรชุมชน องค์กรพัฒนาเอกชน นักวิชาการ นักธุรกิจ และบางแห่งระบุไว้เป็นข้าราชการ
3. การติดตามผล ของแต่ละภาคประกอบด้วย นักวิชาการ ผู้แทนองค์กรพัฒนาเอกชน หรือผู้นำชุมชน
4. การกำหนดงบประมาณของแต่ละภาคตามยุทธศาสตร์
5. การกระจายทุนของแต่ละภาค ขึ้นอยู่กับสถานการณ์

กลไกของคณะกรรมการภาคจะไม่ใช้ กป.อพช. ของทุกภาคเสมอไปแต่ละภาคจะมีแนวการทำงาน จำนวนบุคลากรและงบประมาณแตกต่างกันไป

2.2 สภาคาทอลิกแห่งประเทศไทยเพื่อการพัฒนา

โดย นาถฤดี นาครวจา

ความเป็นมา

สภาคาทอลิกแห่งประเทศไทยเพื่อการพัฒนา (สคทพ.) จัดตั้งขึ้นโดยสภาพระสังฆราชคาทอลิกแห่งประเทศไทยในปี พ.ศ.2516 และในปี พ.ศ.2518 ได้มีประกาศจัดตั้ง “ศูนย์สังคมพัฒนา” (ศูนย์

สังคมพัฒนาหนึ่งแห่งรับผิดชอบครอบคลุมพื้นที่หลายจังหวัด) ขึ้นภายในเขตสงฆณฑล 10 เขตทั่วประเทศ โดยมีสภาคาทอลิกฯ เป็นผู้กำหนดนโยบายและชี้แนะแนวทางการดำเนินงาน

แหล่งทุน สภาคาทอลิกฯ ได้รับการสนับสนุนทางการเงินจากองค์กรทุนที่เป็นสมาชิกของพระศาสนจักรสากล ซึ่งจัดตั้งขึ้นภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 เพื่อระดมทุนไปช่วยเหลือประเทศที่ได้รับผลกระทบจากสงครามและคนยากจนทั่วโลก สำหรับในประเทศไทย สภาคาทอลิกฯ มีสำนักงานส่วนกลางทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานกับแหล่งทุนต่างๆ แทนศูนย์สังคมพัฒนาทุกแห่ง โดยส่วนกลางมีหน้าที่กำหนดนโยบายและแนวทางการเขียนโครงการให้แก่ศูนย์สังคมพัฒนา ตลอดจนการติดตามผลการดำเนินโครงการตามที่แหล่งทุนร้องขอมาด้วย

แนวทางการดำเนินงาน ในยุคแรก ระหว่าง พ.ศ.2518-2525 เน้นหนักการสงเคราะห์ซึ่งพัฒนา โดยให้การช่วยเหลือด้านการศึกษา การรักษาพยาบาล สาธารณูปโภค และสนับสนุนโครงการด้านเศรษฐกิจและการส่งเสริมอาชีพโดยการให้กู้ยืมเงินในอัตราดอกเบี้ยต่ำหรือให้เปล่าแก่บุคคลหรือกลุ่ม

ในปี พ.ศ.2525 ได้มีการจัดตั้ง“สำนักเลขาธิการ”ขึ้น เพื่อกระจายอำนาจการบริหารงบประมาณและการบริหารงานไปให้ศูนย์สังคมพัฒนา รวมถึงการติดต่อหาแหล่งทุนได้เอง แนวทางการดำเนินงานในยุคนี้เน้นการนำเอาศาสนาและวัฒนธรรมเป็นแนวทางและเครื่องมือในการดำเนินงาน และให้การศึกษากับอบรมกลุ่มเป้าหมายให้มีสำนึกการทำงานรวมกลุ่ม โดยใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกระตุ้นการออมทรัพย์ในรูปแบบต่างๆ ควบคู่ไปกับการให้สินเชื่อในอัตราดอกเบี้ยต่ำแก่โครงการด้านเศรษฐกิจ

โครงสร้างการบริหาร

สภาพระสังฆราชเป็นองค์กรสูงสุดของศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิกในประเทศไทย มีคณะกรรมการ 4 ชุด ถูกจัดตั้งขึ้นมาเป็นการเฉพาะ ชุดที่กำกับดูแลด้านงานพัฒนาสังคมคือ“คณะกรรมการฝ่ายสังคม” ซึ่งกำกับดูแลงานด้านสังคมหลายฝ่าย รวมทั้งสภาคาทอลิกแห่งประเทศไทยเพื่อการพัฒนา

กลไกการบริหารงาน สภาคาทอลิกมี 4 ระดับ คือ

(1) คณะกรรมการสภาคาทอลิกฯ นายกสภาเป็นผู้บริหารสูงสุด ได้รับการแต่งตั้งจากสภาพระสังฆราช มีเลขาธิการสภา ซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากนายกสภาเป็นผู้รับผิดชอบการดำเนินงานของสภา คณะกรรมการสภาประกอบด้วยผู้แทนของ 10 ศูนย์สังคมพัฒนา และ 24 องค์การสมาชิก มีการประชุมสามัญประจำปี ปีละ 1 ครั้ง

(2) คณะกรรมการบริหารมี 11 คน มีผู้แทนจากศูนย์สังคมพัฒนา 5 ศูนย์หมุนเวียนมาทำหน้าที่ร่วมกับผู้แทนจากสมาชิกอื่นๆ โดยมีวาระ 2 ปี และมีการประชุมทุก 3 เดือน เพื่อวางทิศทางการทำงานของสภาคาทอลิกฯ และวางระเบียบปฏิบัติ ตลอดจนพิจารณาอนุมัติแผนงานกิจกรรมและงบประมาณของสำนักเลขาธิการ

(3) สำนักเลขาธิการ เป็นสำนักงานระดับชาติของสภาคหอลิกฯ มีเลขาธิการเป็นผู้บริหารสูงสุด มีลูกจ้างเป็นฆราวาส(ทุกศาสนา)ประมาณ 10 คน สำนักเลขาธิการ ไม่มีอำนาจเหนือองค์กรสมาชิก

(4) ศูนย์สังคมพัฒนา เป็นสำนักงานระดับภูมิภาค มีผู้อำนวยการศูนย์ที่เป็นบาทหลวงเป็นผู้บริหารสูงสุด โดยได้รับการแต่งตั้งจากพระสังฆราชท้องถิ่น ในแต่ละศูนย์สังคมพัฒนา มีฆราวาส(ทุกศาสนา)เป็นลูกจ้างประจำ มีจำนวนระหว่าง 7-15 คนขึ้นไปตามความเหมาะสมของแต่ละพื้นที่ (สภาพปัญหา ประวัติความเป็นมาและวัฒนธรรมเฉพาะท้องถิ่น) ทำให้วิธีการทำงานและผลการดำเนินงานของแต่ละศูนย์สังคมพัฒนา มีความแตกต่างกันแม้จะอยู่ภายใต้นโยบายเดียวกัน

จำนวนเงินทุนบริหาร

สำนักเลขาธิการ มีงบประมาณบริหารประมาณปีละ 8 ล้านบาท (ประมาณ 57% เป็นงบประมาณด้านบริหารบุคคล และค่าใช้จ่ายสำนักงาน ที่เหลือเป็นการจัดศึกษาอบรม สัมมนา ให้แก่ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่)

ศูนย์ฯ แต่ละแห่งมีเงินงบประมาณบริหารไม่เท่ากัน ขึ้นอยู่กับแผนงานโครงการที่เขียนขอไปที่แหล่งทุน ในยุคแรกๆมีเงินบริหารเฉลี่ยประมาณแห่งละ 8 ล้านบาทต่อปี ปัจจุบันอยู่ระหว่าง 1 ล้านบาทถึง 3 ล้านบาทต่อปี ยกเว้นศูนย์ฯเชียงใหม่และศูนย์ฯกรุงเทพฯ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีประวัติการทำงานมานาน มีงบประมาณบริหารในระหว่างปี พ.ศ.2540-2543 ประมาณ 8-10 ล้านบาทต่อปี อย่างไรก็ตาม ประมาณ 60% ของงบประมาณที่ศูนย์สังคมพัฒนาใช้ไปในการบริหารบุคคลและค่าใช้จ่ายสำนักงาน ที่เหลือเป็นการทำงานกับกลุ่มเป้าหมาย ในการจัดการศึกษาอบรม ฐาน และการให้กลุ่มต่างๆ ศึกษานอกระบบ 1-3 ต่อปี หรือให้เปล่าแล้วแต่กรณี

ปัญหาอุปสรรคในการบริหารทุน

แหล่งทุนหลักของสภาคหอลิกมาจากต่างประเทศ แต่ในปัจจุบันผลการพัฒนาของประเทศไทยทำให้องค์กรทุนต่างประเทศพิจารณาว่าเป็นประเทศพัฒนาแล้ว จึงแจ้งให้ศูนย์สังคมพัฒนาและสำนักเลขาธิการทราบล่วงหน้าตั้งแต่ พ.ศ.2538 ว่าจะยุติความช่วยเหลือทางการเงินภายในสิ้นปี 2543 นี้

แนวทางแก้ปัญหานี้ สำนักเลขาธิการได้เป็นตัวแทนศูนย์สังคมพัฒนาในการพยายามติดต่อหาแหล่งทุนใหม่ให้ ขณะเดียวกันก็ปรับยุทธวิธีการทำงานใหม่ โดยเน้นการสร้างเสริมความเข้มแข็งให้องค์กรชุมชนเครือข่ายมีความสามารถในการระดมทุนภายในท้องถิ่นเป็นหลัก (การจัดงานผ้าป่าข้าวเวียนไป

ในแต่ละภาคเพื่อสนับสนุนการจัดตั้ง"เงินกองทุนรวมเขต" และจัดอบรมทักษะการบริหารจัดการเงินกองทุนชุมชน การอบรมบัญชี อบรมผู้นำ) ในส่วนของสำนักเลขาธิการและศูนย์สังคมพัฒนามีนโยบายลดจำนวนเจ้าหน้าที่ โดยการสนับสนุนให้เจ้าหน้าที่ทุกระดับที่เป็นคนท้องถิ่นกลับไปทำงานในท้องถิ่นของตนเองโดยสมัครใจ และจ่ายค่าตอบแทนชดเชยให้คนที่สมัครใจลาออกไป

2.3 สำนักงานพัฒนาชุมชนเมือง (พชม.)

โดย ประภาส แสงสิงห์

ความเป็นมา

จากสถานการณ์สัลมและแนวทางการแก้ปัญหาในอดีต ซึ่งเป็นการแก้ปัญหาโดยหน่วยงานภาครัฐ เช่นกรุงเทพมหานครจะดูแลเรื่องชุมชน การเคหะแห่งชาติจะดูแลเรื่องที่อยู่อาศัย ในปี 2524-2525 เกิดกระบวนการต่อรองของชาวบ้านที่เป็นรูปธรรมมากขึ้น มีการรวมกลุ่มออมทรัพย์จัดตั้งเป็นสหกรณ์เพื่อต่อรองเรื่องที่อยู่อาศัย มีงบประมาณของการเคหะแห่งชาติจำนวน 119.5 ล้านบาท ต่อมาในปี 2526 มีการไล่ที่รุนแรงมากขึ้น จึงมีการผลักดันแนวคิดเรื่องการจัดตั้งกองทุนกลางในการแก้ปัญหา เป็นจำนวนเงิน 250 ล้านบาท โดยในระยะแรกกรมประชาสัมพันธ์เป็นผู้ดูแล และต่อมาได้ออนให้การเคหะแห่งชาติเป็นผู้ดำเนินการ

ในปี 2532-2533 คณะอนุกรรมการที่อยู่อาศัย สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้มีแนวคิดที่จะจัดตั้งกองทุนเพื่อให้คนจนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ จึงได้ตั้งคณะทำงานขึ้น ทำการศึกษาวิจัยและได้เสนอโครงการจัดตั้งเป็นกองทุนในรูปแบบใหม่เพื่อแก้ปัญหาคนจนในเมือง

คณะรัฐมนตรีอนุมัติ "โครงการพัฒนาคนจนในเมือง" เมื่อวันที่ 17 มีนาคม 2535 ในวงเงิน 1,250 ล้านบาท และให้การเคหะแห่งชาติออกข้อบังคับ จัดตั้งสำนักงานพัฒนาชุมชนเมืองในเวลาต่อมา

วิสัยทัศน์ และวัตถุประสงค์

การจัดตั้งกองทุนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้มีรายได้น้อยในเขตเมือง โดยเป็นกองทุนที่ให้คนจนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ วัตถุประสงค์คือ การสนับสนุนชาวชุมชนแออัดและผู้มีรายได้น้อยในเขตเมือง ผ่านกระบวนการออมทรัพย์และสินเชื่อ ให้มีความสามารถในการเพิ่มรายได้ มีความมั่นคงในรายได้มีที่อยู่อาศัยที่เหมาะสมและมั่นคง มีชีวิตความเป็นอยู่และสภาพแวดล้อมที่ดี

แนวคิดในการบริหารกองทุน

การบริหารกองทุนเน้นให้เกิดความยั่งยืนและพึ่งตนเอง โดยใช้สินเชื่อเป็นเครื่องมือในการพัฒนา กองทุนจะมีรายได้หลักจากดอกเบี้ยเงินฝากธนาคารและดอกเบี้ยการให้สินเชื่อ เฉลี่ยประมาณร้อยละ 7 ของกองทุนต่อปี โดยคิดสัดส่วนรายจ่าย เป็นงบบริหารร้อยละ 4 (ให้จริงประมาณร้อยละ 3 เฉลี่ยปีละกว่า 30 ล้านบาทสำหรับเป็นงบประมาณด้านบริหารและด้านพัฒนา) งบสำรองกองทุนเติบโตร้อยละ 1 งบสำรองหนี้มีปัญหาร้อยละ 1 และงบสนับสนุนสวัสดิการ พัฒนาขบวนการร้อยละ 1

กลไกการบริหารกองทุน

1. คณะกรรมการบริหารโครงการพัฒนาคนจนในเมือง ประกอบด้วย ผู้ว่าการการเคหะแห่งชาติเป็นประธาน ผู้แทนภาครัฐ ผู้แทนชาวบ้าน และผู้ทรงคุณวุฒิ สัดส่วนในปัจจุบัน ฝ่ายละ 4 คน โดยมีกรรมการผู้จัดการเป็นกรรมการและเลขานุการ และมีบทบาทหน้าที่กำกับดูแลด้านนโยบาย พิจารณานุมัติงบประมาณประจำปี และพิจารณาสินเชื่อวงเงินเกิน 20 ล้านบาท

2. คณะกรรมการพิจารณาสินเชื่อ(อนุกรรมการ)ประเภทต่างๆ ที่ได้รับการแต่งตั้งจากคณะกรรมการโครงการพัฒนาคนจนในเมือง มีอำนาจพิจารณาสินเชื่อในวงเงินระหว่าง 1-20 ล้านบาท

3. คณะกรรมการสำนักงานพัฒนาชุมชนเมือง ประกอบด้วย

3.1 กรรมการผู้จัดการสำนักงานพัฒนาชุมชนเมือง มีอำนาจในการบริหารสำนักงานฯ และพิจารณานุมัติสินเชื่อในวงเงิน ไม่เกิน 1 ล้านบาท

3.2 คณะกรรมการสำนักงานพัฒนาชุมชนเมือง ประกอบด้วยหัวหน้าส่วนของสำนักงาน มีกรรมการผู้จัดการเป็นประธาน ทำหน้าที่กำกับดูแลสายการบังคับบัญชา และพิจารณากลับกรองโครงการสินเชื่อที่ผ่านการพิจารณาเบื้องต้นของแต่ละส่วนปฏิบัติการก่อนที่จะส่งไปพิจารณานุมัติตามวงเงินสินเชื่อ

3.3 ส่วนปฏิบัติการต่างๆจะมีทีมเจ้าหน้าที่ลงทำงานสนาม แบ่งพื้นที่รับผิดชอบเป็นโซนหรือหลายๆเครือข่ายทำหน้าที่แบบเบ็ดเสร็จ ทั้งด้านพัฒนา และอำนวยสินเชื่อ ปัจจุบันได้พัฒนาโครงสร้างองค์กรเครือข่ายให้เข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบตรวจสอบและพิจารณากลับกรองโครงการต่างๆ ในระดับกลุ่มมากขึ้น ร่วมกับเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานหรือองค์กรพัฒนาเอกชน ก่อนที่จะเสนอโครงการไปยังสำนักงานพัฒนาชุมชนเมือง

แนวทางการดำเนินงาน

1. ด้านสินเชื่อ สำนักงานพัฒนาชุมชนเมือง ใช้สินเชื่อ(ดอกเบี้ยต่ำ)เป็นเครื่องมือในการพัฒนา ซึ่งเป็นสินเชื่อแบบผสมผสานผ่านกระบวนการออมทรัพย์ และให้สินเชื่อเมื่อกลุ่มมีความเข้มแข็งสามารถบริหารจัดการด้านการเงินได้ ระยะแรกได้กำหนดสินเชื่อหลัก 3 ประเภท คือ (1) สินเชื่อทุนหมุนเวียน ร้อยละ 10 (2) สินเชื่อพัฒนาอาชีพ ร้อยละ 8 (3) สินเชื่อพัฒนาที่อยู่อาศัยประเภทโครงการ ร้อยละ 3 และมีแบบไม่เป็นโครงการ ร้อยละ 10 โดยให้องค์กรเครือข่าย เช่น สหกรณ์ สามารถเพิ่มอัตราดอกเบี้ยจากสมาชิกได้อีกจำนวนหนึ่งตามความเหมาะสม เพื่อใช้ในการบริหารและสร้างความเข้มแข็งให้องค์กร หลังจากเกิดวิกฤตเศรษฐกิจในปี 2540 ถึงปัจจุบันสำนักงานฯได้มีการปรับปรุงและเพิ่มประเภทสินเชื่อเป็น 9 ประเภทเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา

2. ด้านพัฒนา ด้วยการส่งเสริมสนับสนุนการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ และสหกรณ์ ในระยะแรกสำนักงานลงทำงานในพื้นที่และจัดตั้งเอง ต่อมาได้มีการปรับเปลี่ยนบทบาทสนับสนุนด้านทักษะเช่นการฝึกอบรม การทำบัญชี แก่องค์กรเครือข่ายและสนับสนุนโครงการความร่วมมือให้ บุคคล องค์กร หรือ NGOs ทำงานด้านพัฒนามากขึ้นโดยใช้ระเบียบในการจัดจ้าง ในปัจจุบันได้เกิดเครือข่ายขึ้นทั่วทุกภูมิภาค และขบวนการชุมชนเมืองระดับชาติ โดยวางแผนการทำงาน 6 ด้านคือ ที่อยู่อาศัย สวัสดิการอาชีพ สิ่งแวดล้อม ขบวนการชุมชนเมือง พัฒนากลุ่มออมทรัพย์ และทำโครงการสิ่งแวดล้อมภายใต้การสนับสนุนของ DANCED และการพัฒนาโครงการเพื่อรับการสนับสนุนจากโครงการ SIF และโครงการ MIYAZAWA

3. **ด้านบริหาร** เนื่องจากสำนักงานพัฒนาชุมชนเมืองเป็นหน่วยงานพิเศษ อยู่ภายใต้การเคหะแห่งชาติ จึงเป็นองค์กรขนาดเล็ก มีการบริหารจัดการที่ไม่ซับซ้อน นโยบายฝ่ายบริหารมีความยืดหยุ่น ให้อิสระในการคิดค้น สร้างสรรค์ การคัดเลือกเจ้าหน้าที่ที่จะพิจารณาจากผู้มีประสบการณ์ตรงแต่ละสาขา เช่น ภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน ภาคประชาชน เป็นต้น และเป็นผู้มีอุดมการณ์เพื่อชุมชน เน้นการทำงานพหุภาคีด้วยการประสานกับทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยชาวบ้านเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา

ในปัจจุบันสำนักงานพัฒนาชุมชนเมือง ได้ปรับเปลี่ยนเป็นสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) โดยมีพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การมหาชน และได้เปิดทำการเมื่อวันที่ 26 ตุลาคม 2543

2.4 กองทุนสิ่งแวดล้อม

โดย สังคม คุณคณากรสกุล

ความเป็นมา

1. **ปรัชญาการก่อตั้งองค์กร** หลังจากประเทศไทยได้ทำการพัฒนาโดยมีทิศทางมุ่งสู่ความเป็นเมืองอุตสาหกรรมใหม่ ผลกระทบที่ตามมาคือสภาพแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติได้เสื่อมทรุดลงอย่างรวดเร็ว คณะรัฐบาลมีความพยายามแก้ไขโดยออกเป็นพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ.2518 แต่มีข้อจำกัดค่อนข้างมากโดยเฉพาะการขาดเงินทุนในการสนับสนุนการดำเนินการ

ในช่วงรัฐบาลนายอานันท์ ปันยารชุน จึงได้มีการตราพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ.2535 โดยส่วนหนึ่งได้จัดตั้งเป็น"กองทุนสิ่งแวดล้อม" (มาตรา 23-31) เพื่อให้กระบวนการสนับสนุนทางการเงินในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม

2. **แหล่งที่มาและจำนวนเงินทุน** กองทุนสิ่งแวดล้อมมีฐานะเป็นหน่วยงานราชการ จึงได้รับงบประมาณแผ่นดินมาใช้ในการบริหารงาน โดยรัฐบาลพิจารณาจัดสรรให้เป็นรายปี มีงบประมาณประมาณจากกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงจำนวน 4,500 ล้านบาท และสมทบจากงบประมาณแผ่นดินเป็นรายปี จาก พ.ศ. 2535 ถึงปัจจุบันได้รับการจัดสรรรวมเป็นจำนวนเงิน 6,250 ล้านบาท

ทั้งนี้เมื่อเงินของกองทุนหมด รัฐบาลจะพิจารณาจัดเพิ่มให้อีก หรือกองทุนสิ่งแวดล้อมอาจจะทำเรื่องกู้เงินจากแหล่งเงินกู้อื่นๆเพื่อให้มีเงินอยู่ในกองทุน

วัตถุประสงค์และวิสัยทัศน์กองทุน

วัตถุประสงค์หลักคือ ส่งเสริมการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม โดยกำหนดกิจกรรมในการสนับสนุนอย่างชัดเจนระบุไว้ใน พรบ.สิ่งแวดล้อม พ.ศ.2535 มาตรา 23 ดังนี้

1. ให้ส่วนราชการหรือราชการส่วนท้องถิ่นสำหรับการลงทุนและดำเนินงานระบบบำบัดน้ำเสียรวมหรือระบบกำจัดของเสียรวม

2. ให้ราชการส่วนท้องถิ่นหรือรัฐวิสาหกิจกู้ยืมเพื่อจัดให้มีระบบบำบัดอากาศเสียหรือน้ำเสีย ระบบกำจัดของเสีย

3. ให้เอกชนกู้ยืมในกรณีที่มีบุคคลนั้นมีหน้าที่ตามกฎหมายที่ต้องจัดให้มีระบบบำบัดอากาศเสีย น้ำเสีย ระบบกำจัดของเสีย

4. อุดหนุนกิจการใดๆที่เกี่ยวกับการเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม

5. อุดหนุนกลุ่มเป้าหมาย หน่วยราชการ หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ หน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่น ผู้ประกอบการ/หน่วยงานธุรกิจเอกชน องค์กรเอกชนที่จดทะเบียนกับกระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม

แนวทางการดำเนินงาน

ระบบการจัดการกองทุนใช้ "คณะกรรมการ" 2 ชุด ได้แก่ คณะกรรมการกองทุนสิ่งแวดล้อม เป็นผู้พิจารณาและตัดสินใจสนับสนุนโครงการและกิจกรรมที่เสนอโดยกลุ่มเป้าหมายโดยมีอนุกรรมการ เป็นคณะทำงานเฉพาะเรื่อง ส่วนคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ จะเป็นผู้กำกับด้านนโยบายและแนวทางการดำเนินงาน

1. เงินของกองทุน จะจำแนกออกเป็น 2 ส่วนที่ไม่มีสัดส่วนอย่างแน่นอน โดยมีแนวทางการสนับสนุน ดังนี้

(1.1) การให้เงินกู้ยืมแก่กลุ่มเป้าหมาย โดยคิดดอกเบี้ยต่ำและกำหนดเวลาใช้คืนในระยะยาว เพื่อการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม (เป็นเงินที่ต้องหมุนเวียนคืนกลับมายังกองทุนสิ่งแวดล้อม)

(1.2) ให้เงินอุดหนุนแก่องค์กรเอกชนที่จดทะเบียนกับกระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ หรือหน่วยงานอื่นเพื่อดำเนินกิจกรรมส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม (เป็นเงินให้เปล่าและหมดไป)

2. กลไกการบริหาร มีคณะกรรมการที่เกี่ยวข้อง 3 ระดับ คือ คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ คณะกรรมการกองทุนสิ่งแวดล้อม และคณะอนุกรรมการฯ (สำนักงานกองทุนสิ่งแวดล้อม ทำหน้าที่เป็นกองเลขานุการ)

3. ข้อเด่น

3.1 วงเงินมีจำนวนมากและเมื่อหมดไปรัฐบาลสามารถจัดสรรมาเพิ่มเติมได้อีก

3.2 งบประมาณเป็นของแผ่นดิน

3.3 มีระบบตรวจสอบคุณภาพด้านทางเพื่อพิจารณาโครงการอย่างถี่ถ้วนและรอบคอบ

3.4 มีกลไกการช่วยปรับปรุงโครงการให้มีประสิทธิภาพและอยู่ในกรอบการสนับสนุนทุนของกองทุนสิ่งแวดล้อม

4. ข้อจำกัด

4.1 เป้าหมายของกองทุนสิ่งแวดล้อมมีปรากฏเฉพาะใน พรบ.ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ.2535 มาตราที่ 23

4.2 หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการให้การสนับสนุนทุนสามารถเข้ามาท้าวถามพิจารณาโครงการได้

4.3 เกณฑ์การให้ทุนที่เข้มงวดเป็นข้อจำกัดสำหรับการเข้าถึงแหล่งทุน

4.4 กลไกการตรวจสอบเอกสาร ติดตามการดำเนินงานยังไม่ครอบคลุม

4.5 บุคลากรมีจำนวนไม่มาก เมื่อเทียบกับปริมาณงานที่ต้องรับผิดชอบ

2.5 กองทุนเพื่อการลงทุนทางสังคม

โดย จตุรงค์ บุญยรัตนสุนทร

ความเป็นมา

กองทุนเพื่อการลงทุนทางสังคม เป็นเงินทุนที่ได้จากเงินกู้จากต่างประเทศที่ให้เปล่า จำนวน 120 ล้านดอลลาร์สหรัฐอเมริกา เมื่อปลายปี 2541 หลังเกิดวิกฤตเศรษฐกิจ

แหล่งที่มาของเงิน เป็นเงินกู้จากธนาคารโลก วงเงิน 120 ล้านดอลลาร์สหรัฐอเมริกา รูปแบบของกองทุนเป็นกองทุนที่ทำการจัดสรรเงินแบบให้เปล่า (grant) แก่องค์กรชุมชน วิสัยทัศน์ของกองทุน คือ การสร้างชุมชนให้เข้มแข็งและพึ่งตนเองได้ในระยะยาว และมีการเชื่อมโยงองค์กรชุมชนเป็นเครือข่ายทั่วประเทศ เพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

วัตถุประสงค์ วิสัยทัศน์และเป้าหมาย

กองทุนระบุดูวัตถุประสงค์ไว้ โดยไม่ระบุวิสัยทัศน์ ซึ่งน่าจะเป็นความหมายเดียวกันคือ เพื่อให้ชุมชนเข้มแข็ง มีศักยภาพ มีส่วนร่วมในการพัฒนา สามารถพึ่งตนเองได้ เชื่อมโยงเครือข่ายชุมชนทั้งประเทศ และนำไปสู่เศรษฐกิจพอเพียง

การบริหารกองทุน

ในช่วงแรกมีลักษณะรวมศูนย์ไว้ที่ส่วนกลาง ต่อมากระจายอำนาจโดยการจัดตั้งสำนักงานระดับภาคขึ้นรวมทั้งสิ้น 11 ภาค ทำให้การพิจารณากลับกรองและอนุมัติโครงการเป็นไปด้วยความรวดเร็วมากขึ้น

ในช่วง 2 ปี นับตั้งแต่เริ่มกองทุนมีการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนองค์กรชุมชนไปแล้วมากกว่า 50% ของเงินทุน แต่ถ้าพิจารณาเป็นรายภาค พบว่า ศักยภาพในการใช้เงินทุนแตกต่างกัน ภาคที่ยังมีเงินเหลือมากที่สุดคือภาคอีสานตอนล่าง ซึ่งเกิดจากปัจจัยความพร้อมขององค์กรชุมชนเป็นสำคัญ

กระบวนการในปัจจุบันคือ

1. เริ่มจากองค์กรชุมชนจัดทำข้อเสนอโครงการ แล้วนำไปลงทะเบียนกับสำนักงานกองทุนภาค มีคณะทำงานจังหวัดกลั่นกรองโครงการในเบื้องต้น

2. การประเมินโครงการเพื่อสนับสนุนดำเนินการโดยคณะประเมิน ประกอบด้วย บุคคลภายนอกร่วมกับคณะทำงานจังหวัด

3. คณะกรรมการระดับภาคเป็นผู้พิจารณานุมัติโครงการ

4. คณะกรรมการบริหารส่วนกลางพิจารณาอีกครั้ง
5. กลไกชุมชนนำไปดำเนินการ และมีกลไก LES ทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงให้การสนับสนุน เบิกจ่ายต่างๆ

ขั้นตอนการดำเนินงานของกองทุน

เริ่มจากการกระตุ้นให้องค์กรชุมชนจัดทำโครงการนำเสนอกองทุน โดยจะมีคณะทำงานจังหวัด (PC) ทำหน้าที่กลั่นกรองโครงการก่อน หากโครงการอยู่ในกรอบที่กองทุนสามารถสนับสนุนได้ก็จะมีทีมประเมินลงไปดูในพื้นที่ หากผลการประเมินผ่านจะส่งให้คณะกรรมการภาค (RC) พิจารณาอนุมัติในระดับภาค หลังจากนั้นส่งให้คณะกรรมการบริหาร (EC) อนุมัติเป็นครั้งสุดท้าย ในช่วงของการดำเนินงานจะมีผู้สนับสนุนท้องถิ่น (LES) ทำหน้าที่ติดตามให้ความช่วยเหลือ และมีทีมติดตามและประเมินผลภายนอก (ME) ประเมินผลโครงการอีกทางหนึ่งด้วย

กลไกการทำงาน

กองทุนมีสำนักงานอยู่ส่วนกลางและกระจายไปยังสำนักงานทั้ง 11 ภาค เพื่อประเมินและติดตามโครงการตลอดช่วงของการสนับสนุน

ช่วงแรก การทำงานมีลักษณะรวมศูนย์ และมีคณะกรรมการกองทุนเป็นผู้พิจารณาอนุมัติโครงการ เนื่องจากมีโครงการต่างๆ เข้ามามาก จึงมีปัญหว่าเจ้าหน้าที่ประเมินทำงานไม่ทัน การอนุมัติโครงการล่าช้าไม่บรรลุเป้า แต่ข้อดีคือโครงการที่ได้รับอนุมัติมีมาตรฐานเดียวกัน ข้อเสียคือรัฐบาลไม่สามารถบรรลุเป้าหมายในการอนุมัติโครงการที่สำคัญๆ ไปได้

ช่วงที่ 2 ปลายปี 2541 ถึงปัจจุบัน มีการกระจายอำนาจมากขึ้น จัดตั้งสำนักงานภาคต่างๆ มีการจัดตั้งคณะทำงานจังหวัดและคณะทำงานภาค กลั่นกรองอนุมัติโครงการ มีเจ้าหน้าที่สนับสนุนสำนักงานภาคดูแลโครงการอย่างใกล้ชิด และคณะติดตามประเมินผลภาคเป็นคณะตรวจสอบภายนอก

ข้อดี

1. มีการกระจายอำนาจและประชาคมจังหวัดมีส่วนร่วมมากขึ้น
2. โครงการได้รับการอนุมัติเร็วขึ้น
3. ระดับภาคและจังหวัดมีการพบปะกันประจำเกิดความคิดริเริ่ม
4. มียุทธศาสตร์เชิงรุกเกิดขึ้นในระดับภาค

ข้ออ่อน

1. โครงการมีคุณภาพต่ำเกิดจากมาตรฐานของคณะกรรมการจังหวัดและคณะกรรมการภาค แต่ละภาคไม่เท่ากัน อาจจะมีระบบพรรคพวก เครือญาติ
2. เมื่อมีการกระจายอำนาจ เป็นคณะกรรมการจังหวัดและคณะกรรมการภาค การกลั่นกรองบุคคลทำได้ไม่ดีในเวลาจำกัด